

video delavnica

4 knjigazavse

Dejan Šuc
dejan@arctur.si

iz prejšnje epizode...

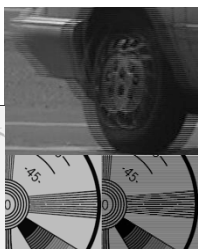
- zgodovina (Muybridge, Edison, brata Lumiere, rojstvo narativnega filma)
- izrazna sredstva filmski kader, gibanje kamere, filmska montaža, zvok, posebni efekti in triki, filmski ritem, filmska projekcija
- kako deluje kamkorder-videokamera
- kako z njim rokujemo
- video formati in dimenzije

iz prejšnje epizode...

video formati in dimenzije

• SD (standard definition)

- . videoformati PAL / NTSC
- . interlaced 50i
- . dimenzije 720 x 576 pik
- . miniDV
- . DVD

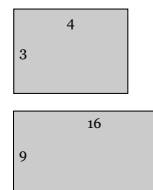

iz prejšnje epizode...

video formati in dimenzije

• HD (high definition)

- . interlaced in progressive
- . dimenzije
 - 1920 x 1080 pik
 - 1280 x 720 pik
- . sličice na sekundo (framerate)
 - 25i/50p PAL
 - 29i/60p NTSC

video snemanje

motivi domačih posnetkov

• motivi iz vsakdana

- . videoportreti
- . praznovanja dogodkov v družini
- . otroci
- . izleti in potovanja
- . male živali
- . prijatelji...

• vedno je pomembno kako jih posnamemo!

- . drža kamere
- . dolžina posnetkov
- . od kod snemamo
- . izrez / filmski plan
- . svetloba

video snemanje

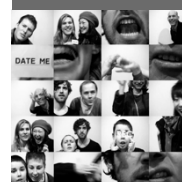
motivi domačih posnetkov

• videoportret

- . dober portret predstavi človeško osebnost in ne samo njegov videz
- . lahko obsega en sam ali več videoportretov
- . situacija je pomembna (delovno okolje, prosti čas, zabava, hobi...)
- . razmislimo, kako ga bomo posneli (filmski plan)
- . montaža posnetkov

• nasvet za videoportret

1. wide shot (plan total)
2. point of view shot (POV)
3. close up face (detalj, bližnji/veliki plan)
4. close up hands (detalj)

video snemanje

motivi domačih posnetkov

- poroke in svatbe
 - . poznati moramo potek obreda
 - . poznati moramo prostor
 - . vnaprej določimo prizore, katere moramo posneti
 - . pazi na svetlobo

video snemanje

motivi domačih posnetkov

- otroci
 - . hvaležen motiv za družinsko videokamero
 - . zahtevajo potrpljenje snemalca
 - . izogibajmo se snemanju stereotipnih situacij
 - . kamera naj bo mirna (že otrok se preveč giblje)
 - . obraz posnet nekoliko iz strani deluje bolj plastično, kot frontalno
 - . pazi na izbiro filmskega plana
 - . razmišljaj o sekvenci-montaži
 - . s kamero se spustimo v njegov svet:
 - . kamero postavimo na njegovo višino
 - . lahko se spustimo nižje - spodnji rakurz, POV

video snemanje

motivi domačih posnetkov

- na izletu in potovanju
 - . naredimo posnetke, ki nas spominjajo kje smo bili
 - . prvi kažipot
 - . na cilju
 - . panorama
 - . bežeča pokrajina

video snemanje

motivi domačih posnetkov

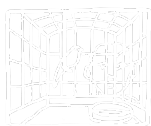
- znamenitosti
 - . zgradbe so običajno prevelike zato kamero disciplinirano premikamo po objektu med dvema značilnima točkama
 - . detajli
 - . uporaba zooma
 - . snemanje osebe in objekta

video snemanje

motivi domačih posnetkov

- male živali
 - . s kamero se spustimo v njihov svet
 - . filmski plani
 - . ptica in kletka
 - . tele objektiv

širokokotni objektiv

tele objektiv

filmski kader

kader kot osnovna enota filma

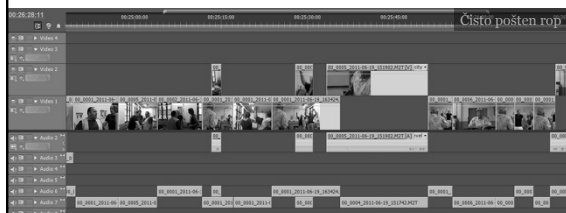
- kader
 - . prostorsko pojmovanje kadra
 - . predstavlja vidno polje, kar kamera snema
 - . časovno pojmovanje kadra
 - . del "traku", ki ga je kamera posnela brez prekinitve
 - . osnovna enota filma
 - . vsak film se sestoji iz večjega ali manjšega števila kadrov
- lastnosti kadra
 - . dinamični | statični
 - . kamera stoji na enem mestu | kamera se premika
 - . globinski | ploski
 - . kratka globinska ostrina | velika g.o. (vsi elementi so ostrji)
 - . kratki | normalni | dolgi
 - ...

filmski kader

sekvenca oziroma prizor

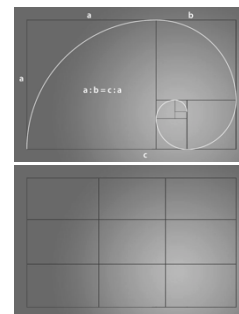
- **sekvenca**
 - . več kadrov tvori sekvenco
 - . mesto, kjer se stikata dva kadra imenujemo rez
 - . omogoča gledalcu orientacijo v času in prostoru

filmski kader

težišče - točka pozornosti

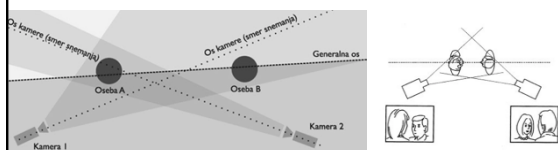
- **težišče** = interesno središče
 - . upodobitev naj ima le eno težišče
 - . umeščena je v "zlatem rezu"
 - . video snemanje onemogoča določanje zlatega reza zaradi gibanja objektov
 - . pomagamo si s pravilom tretjin
- **težišče je tisti del, ki je:**
 - . rumen do oranžen
 - . najsvetlejši
 - . izostren
 - . najhitrejši
 - . ki ga določa zvok
 - . bližje, višje, večje, glasnejše
 - . človeške oči
 - . na levi strani

filmski kader

generalna os in smer gibanja

- **pravilo 180 stopinj**
 - . pravilo ohranja medsebojni odnos med objekti
 - . generalna os je odrejena linija, glede na katero so orientirani objekti v kadru
 - . s kamero je načeloma ne prestopamo

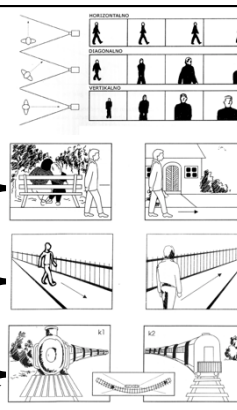

prehod med kamerama 1 in 2 je mogoč, ker se kameri nahajata na eni strani generalne osi

filmski kader

osnovna gibanja v posnetku

- **vodoravno - horizontalno**
 - . ne spreminja dramatičnosti posnetka
 - . oseba gre le iz točke A v B
- **diagonalno**
 - . je bolj zanimivo
 - . spreminja se filmski plan in s tem tudi dramatičnost, naboj
- **navpično - vertikalno**
 - . emocionalno najmočnejše
 - . informativno sporočilo: "Oseba prihaja!"
 - . oseba, ki se bliža vzbuja grožnjo ali odrešitev
 - . oddaljevanje lahko pomeni konec

filmski kader

gibanje kamere 1.

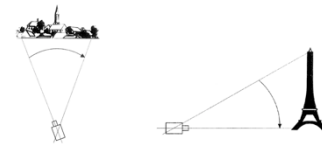
- **statična kamera**
 - . cel kader v istem planu
 - . popolnoma nepremična na stojalu
 - . dovoljeni manjši popravki z zoom-om
- **zumiranje** spreminjanje goriščne razdalje
 - . ni enako premikanju kamere
 - . širši zorni kot nam daje več informacij v ozadju
 - . ožji zorni kot nam daje manj informacij v ozadju
 - . vertigo efekt (A. Hitchcock - Vertigo 1958)

filmski kader

gibanje kamere 2.

- **panorama**
 1. horizontalna
 2. vertikalna
 3. diagonalna
 4. nepravilna

- **pravila prvih treh**
 - . panorama ne sme menjati smeri
 - . mirna, brez sunkov in sprememb v hitrosti
 - . na začetku in koncu posnamemo statični del kadra, ne glede na poznejšo montažo
 - . kompozicija kadra pred in po panorami mora biti perfektna, brez korektur
 - . konec vsebinsko in kompozicijsko bogatejši od začetka (L-D, D-L)

filmski kader

gibanje kamere 3.

• vožnja in hoja

- . vožnja naprej
- . vožnja nazaj
- . navpična vožnja
- . bočna vožnja
- . spremljajoča vožnja
- . kombinirana vožnja

• pravila

- . vsa pravila, ki veljajo za panoramo
- . kader je sestavljen iz treh delov: dva statična + gibljiv v sredini
- . vožnjo in panoramo lahko kombiniramo

filmski kader

dolžina kadra

• kratki

- . gledalcu ne omogoča prepoznavanje vsebine (1,2s)
- . povzroča nelagodje (vznemirja z neznanimi podobami)
- . nekoliko daljši omogoča prepoznavanje vsebine, vendar ne omogoča reakcije na videno

• normalni

- . gledalec prepozna vsebino in jo razume
- . 5-10 sekund (dolžina je odvisna od sporočilne vrednosti)

• dolgi

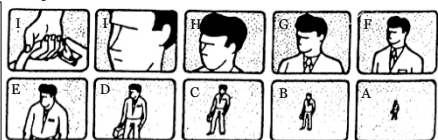
- . omogoča prepoznavanje vseh elementov v sliki in spodbuja razmišljanje
- . prikazuje trajanje in je zato manj emocionalen
- . daje vtis resnice, pripomore k dokumentarnosti posnetka

filmski kader

filmski plani

- A estrenni total oseba zaseda manj kot 1/3 prostora v kadru
- B veliki total oseba zaseda od tri četrtine to tretjino prostora v kadru
- C total celotna figura v kadru
- D ameriški plan rezan nad ali pod kolena
- E srednji rezan v popku in prostor nad glavo
- F doprski rezan v/pod prsih in prostor nad glavo
- G bližnji rezan v ramenih in prostor nad glavo
- H veliki plan rezan v Adamovem jabolku in prostor nad glavo
- I detajl rezan v bradi in čelu ali posebno poudarjen del telesa ali predmeta

filmski kader

filmski prostor in globina kadra

• globina kadra

- . daje glavno napetost filmskemu prostoru (simulacija tretje dimenzije, prostor)
 - ustvarimo jo s perspektivo in gibanjem kamere
- . globino ustvarjajo tudi: zvoki, dialogi, glasba, šum
 - specifična filmska luč
 - barva
- . obstajata vsaj dva globinska kadra!
 - . prvi plan = najbližje gledalcu osebe večje pomembnosti
 - . ozadje = vse ostalo podrejene, manj pomembne
- . s spreminjanjem globinske ostrine lahko prehajamo med posameznimi plani

filmski kader

položaj kamere

• položaj kamere je odvisen od

- . filmskega plana
- . rakurza
- . generalne osi gibanja

• pazimo da kamero postavimo tja, od koder bo posneti kader:

- . karakteristično prikazoval oblike predmetov ali osebe
- . privlačil pozornost gledalca (atraktivno, neobičajno)
- . omogočal montaži kontinuiteto (generalna os)

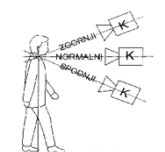

filmski kader

rakurz

• vertikalna os snemanja - rakurz

- . zgornji - nad horizontalo osebe
 - podrejenost, nemoč, osamljenost, zapuščenost
- . normalni - na horizontali osebe
 - naraven, realen odnos
- . spodnji - pod horizontalo osebe
 - avtoriteta, oblast
- . ekstremni zgornji in ekstremni spodnji
 - ptičja in žabja perspektiva

video snemanje

svetloba

zakaj dodatna osvetljava

- posnamemo sliko optimalne kakovosti (nismo odvisni od dnevne ali obstoječe luči)
- poudarimo ali zakrijemo predmete, osebe ali celotne scene
- poudarimo različne dele predmetov (odkrijemo njihovo formo), oseb
- ustvarimo iluzijo dimenzije, prostora, globine...
- ustvarimo vzdušje

Pomanjkanje svetlobe se izrazi v podosvetljeni šumeti sliki.

Če je naša scena preveč kontrastna (svetla/temna) z močnimi sencami, kamera ne bo prenesla kontrastnega razmerja. Posledica bodo prevetila nihanja v sliki.

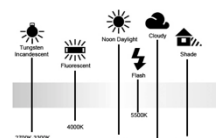
Pretemne sence dodatno osvetlimo!

video snemanje

white balance

nastavitev beline

- avtomatsko ali ročno (gumb WB ali WHT BAL)
- če imamo kamero z avtomatsko nastavitvijo in ne vemo zakaj bi ravnali drugače, pustimo vključeno avtomatiko!
- ročno jo nastavljamo z pomočjo bele površine vedno, ko se svetloba spremeni postopek ponovimo
- v prostoru z mešano svetlobo WB prilagodimo prevladujoči svetlobi

Barvna popačenja na posnetkih nastanejo zato, ker različni svetlobni viri sevajo različno svetlobo!

video snemanje

zaslonka - iris

spet ta zaslonka...

- uravnava količino svetlobe, ki jo objektiv spušča na CCD
- z avtomatsko zaslonko se izogibajmo snemanju proti svetlobi!
- avtomatsko merjenje svetlobe izključimo, če želimo preprečiti nihanje svetlobe na sliki

osvetlitev slike in globinska ostrina

video snemanje

smer svetlobe

smer svetlobe vpliva na predmetov videz

- prednja luč - neposredno za kamero uniči površinski vzorec in teksturo
- stranska luč poudari, poveča površinske konture in teksture
- kontra luč - izza predmeta svetlostna obroba predmet odreže od ozadja in razkrije (pol)presojnosti

nasvet

Ne glede na to, s katerega kota bomo postavili luč, bomo dobili nekaj od zgoraj naštetih osnovnih karakteristik.

Z rasto moči svetlobe pa rastejo tudi sence na ozadju.

video snemanje

vrste luči

vrste

- trda luč - močan direkten snop svetlobe močne sence, ustvarja vzorec in razkriva forme, izgublja plastičnost (3D) prostora
- mehka luč - difuzorji, odbojniki (stiropor), odmikanje luči, odbijanje po prostoru v idealnih pogojih deluje brezsenčno, mehka nežna slika

osnovna oprema

- odbojnik - bel, zlat, srebr, mat... zelo uporabno pri odbijanju dnevne svetlobe, nismo odvisni od napajanja
- video luč - nameščena na videokameri uporablja napajanje od videokamere
- reflektorska luč - 250-1000W napajanje iz baterije ali priključena na vir elektrike
- razni filtri...

nasvet

Najboljša luč pri osvetljevanju je kombinacija trde in mehke luči.

video teorija

zakaj so amaterski filmi pogosto nezanimivi

1. ker družinski filmi prikazujejo le zasebno življenje

- filmi v kinu nikoli ne prikazujejo samo življenja konkretnih ljudi, obravnavajo neke splošne ideje ali probleme, prikazujejo situacije
- gledalci težko razumejo "poseben" odnos snemalec-družina
- družinski film naj obravnava določeno temo, vsebino pa oblikujemo kot zgodbo

2. ker dogajanje bolj registrirajo kot prikazujejo

- kamero ne uporabljaj kot podaljšek očesa
- prizor pokaži z več posnetki - montaža

2. ker so predolgi in razvlečeni

- neusmiljeno selekcioniraj in krajšaj posnetke
- pazi na tempo
- pravila kadriranja!

video teorija
selekcija posnetkov

- dilema!
 - . pozorno preglejmo posneto gradivo
 - . izločimo ponesrečene posnetke
 - . izločimo duplikate (ohranimo najzanimivejše in tehnično najboljše)
 - . izločimo nezanimive posnetke, čeprav smo med snemanjem mislili drugače
 - . predolge posnetke skrajšajmo
 - . nasveti običajno ne pomagajo!

• nasvet
Naj bo snemalec vedno tudi opazovalec!

hvala za sodelovanje

Dejan Šuc
dejan@arctur.si